



## PRETEACHING

- 1** De kinderen met een vertraagde technische leesontwikkeling (type 1), lezen vóór de les de tekst 'Er was eens ....' door met een maatje of een tutor. Met de kinderen met een geringe woordenschat en achtergrond-kennis en/of geringe begrips-vaardigheden (type 2, 3 en 4) (zie algemene handleiding blz. xx), neem je van tevoren een aantal cruciale begrippen uit de tekst 'Er was eens ...' door. Neem hierin de kinderen met een vertraagde technische leesontwikkeling mee.

## De Zweetvoetenman

- 2**  Laat het boek zien op het digibord of in het echt. Vertel dat de kinderen in de begrijpend leesles een tekst gaan lezen uit dit boek. Lees samen de titel (De Zweetvoetenman) en de ondertitel over rechtszaken en regels (en een hoop gedoe). Kijk naar de naam van de auteur (Annet Huizing) en de illustrator (Margot Westermann).
- 3**  Bespreek de volgende cruciale begrippen.

## Woorden rondom een rechtszaak

- **De rechter** luistert naar de eis van iemand. Hij of zij beslist of die eis terecht is of niet. Als iemand verdacht wordt van diefstal of een moord, beslist een rechter of iemand schuldig of onschuldig is.
- **de eis/eisen:** je wilt iets van een ander. Je eist bijvoorbeeld dat de ander jou iets (terug)geeft, of ophoudt om iets te doen.
- **de rechtszaak:** twee personen of bedrijven zijn het niet met elkaar eens en leggen dit voor aan de rechter. De rechter beslist wie gelijk heeft.
- **de rechtbank:** de plaats waar rechters hun werk doen. Hier behandelen ze rechtszaken.
- **de uitspraak:** de beslissing van een rechter.
- **de procedure:** de werkwijze die wordt gevolgd om iets te bereiken. Hier: de procedure is de manier waarop de rechter tot een beslissing komt.
- **de eiser:** iemand die iets van een ander (de gedaagde) eist en deze eis aan de rechter voorlegt.
- **de gedaagde:** degene die tegenover de eiser staat en de rechter moet vertellen waarom hij of zij het niet eens is met de eis van de eiser.

## Losse woorden

- **de stamboom:** overzicht van de (voor)ouders van een persoon of dier. Hier: als je een (dure) rashond koopt, krijg je een officieel overzicht met daarop de (voor)ouders van deze hond. Zo weet je welke eigenschappen je van een hond kunt verwachten.
  - **de situatie:** in dit geval. In deze situatie, dus in dit geval vindt de rechter dat ....
- 4** Omgangsregeling en civiele zaken zijn wellicht ook onbekende woorden. In de tekst worden deze begrippen uitgelegd. Semantiseer ze daarom niet uit jezelf, maar laat de kinderen de betekenis tijdens de les zelf achterhalen. Het achterhalen van de betekenis van een woord in de tekst zelf is een belangrijke woordleerstrategie.
- 5** Kom terug op 'een hoop gedoe'. Vertel dat de schrijver van dit boek heeft geprobeerd om moeilijk te begrijpen onderwerpen op een humoristische manier te beschrijven, zodat ook kinderen kunnen genieten van de teksten uit dit boek.

## LESDOEL

- Je leert dat een schrijver goed nadenkt over de kopjes die hij boven zijn tekst zet.
- Meestal vertellen de titel en de kopjes waar de tekst over gaat. Een schrijver kan de kopjes ook kiezen om je nieuwsgierigheid op te wekken.

## TEKSTGENRE

- beschrijving

## MATERIAAL

- brontekst 'Er was eens...'
- printblad les 1


## LESDUUR

- 45 minuten


## INTRODUCTIE

⌚ 05 min

## Trigger

- 1**  Laat op het digibord het geboortekaartje van Paco zien. Concludeer dat het om een geboortekaartje van een hond gaat. *Niet alle mensen die een puppy krijgen laten een geboortekaartje van hun hond maken. Wat vertelt dit over de mensen die dit kaartje laten maken?*
- 2** Geef de kinderen een denkvraag mee: *Wat kan dit kaartje te maken hebben met de tekst die we vandaag gaan lezen?* Denk kort na en schrijf eventueel wat voorspellingen op het bord.


## De Zweetvoetenman

- 3**  Laat het boek zien en lees samen de titel (De Zweetvoetenman), de ondertitel over rechtszaken en regels (en een hoop gedoe). Benoem ook de auteur en de illustrator. Vertel dat de schrijver van dit boek heeft geprobeerd om moeilijk te begrijpen onderwerpen op een humoristische manier te beschrijven, zodat ook kinderen kunnen genieten van de teksten uit dit boek.


## INSTRUCTIE

⌚ 05 min

## Lesdoel

- 1**  Bespreek het lesdoel: Je leert dat een schrijver goed nadenkt over de kopjes die hij boven zijn tekst zet.
- Dit moet je weten**
- 2**  Bespreek het blokje Dit moet je weten: Bij het voorspellen kijk je vóórdat je gaat lezen naar de titel en de kopjes. Kijk ook naar de illustraties. Heb je eerder iets van deze schrijver gelezen? Ken je de bron (boek, tijdschrift, krant)? Je denkt na over waar de tekst over zal gaan. Tijdens het lezen ga je steeds na of je voorspelling nog klopt. Zo nodig stel je je voorspelling bij.
- 3** Doe het voor door hardop te denken. *Vandaag lezen we een tekst uit het boek De zweetvoetenman. Ik weet dat dit boek gaat over allerlei zaken die met wetten, met recht en met rechters te maken hebben. Ik denk dus dat de tekst 'Er was eens...' over een bepaalde rechtszaak gaat. Ik vraag me alleen af waarom deze tekst de titel 'Er was eens ...' heeft gekregen. Ik weet dat sprookjes vaak beginnen met deze zin. Zou het om een sprookje gaan? Dat lijkt me eigenlijk vreemd, want dat is toch geen rechtszaak? En wat heeft dit te maken met het geboortekaartje van een hond?...*

[lees verder ►](#)


- 4  Laat de tekst zien op het digibord. Kijk naar de titel en de kopjes en lees deze hardop voor. Laat de kinderen nadenken over titels en de kopjes en laat ze voorspellingen doen over de tekst. Hanteer hierbij de werkvorm *Een-twee-allesmaal*.

#### Controle van begrip

- 5 Ga na of de kinderen begrijpen waarom het voorspellen een belangrijke manier is om een tekst zo goed mogelijk te begrijpen. Door alvast na te denken over de mogelijke inhoud van de tekst, staan je hersenen op 'aan'.


#### LEZEN

🕒 10 min

- 1  Deel de tekst 'Er was eens ...' uit. Lees de tekst hardop voor of laat de kinderen de tekst in tweetallen lezen, waarbij de kinderen om en om een alinea hardop lezen. Laat de kinderen met de pen lezen. Geef de kinderen een leesvraag mee, gekoppeld aan het voorspellen van de tekst.
- Laat hen de woorden of zinnen markeren die kloppen of juist niet kloppen met hun voorspelling van de tekst.
  - Vraag de kinderen woorden te onderstrepen die ze niet kennen én cruciaal zijn voor het begrijpen van de tekst.
- 2 Bespreek kort de woorden die de kinderen onderstreept hebben. Ga met de kinderen na of het belangrijk is om de betekenis van deze woorden te kennen voor het begrijpen van de tekst. Cruciale begrippen in deze tekst zijn: *de rechter, de rechtbank, de rechtszaak, de eis/eisen, de uitspraak, de procedure, de stamboom, de situatie*. Ook het begrip *omgangsregeling*. Laat de kinderen proberen om de betekenis van dit woord uit de tekst te achterhalen. Concludeer dat dit begrip in de tekst zelf uitgelegd wordt.
- 3 Snelsentantiseer enkele cruciale begrippen. Zie voor een snelsentantisering de omschrijvingen bij pre-teaching.

#### OPDRACHTEN

🕒 10 min

- 1  Deel de opdrachten uit. Om de beurt: de kinderen gaan in tweetallen met de vragen aan de slag. Laat ook de zwakke kinderen zoveel mogelijk samen met een maatje de opdrachten maken.

Voor het samenstellen van tweetallen, zie de algemene handleiding, blz. xx.

- 2 Stimuleer bij het maken van de opdrachten de tekst, of delen daarvan, herhaald te lezen. Laat hen bewijzen zoeken in de tekst.

#### Verlengde instructie

- 3 Kies er eventueel voor om enkele zwakke lezers uit te nodigen bij de instructietafel. Neem met hen de opdrachten door. Leg hierbij accent op het met begrip lezen van de tekst, niet op het invullen van de 'goede' antwoorden op het opdrachtenblad. Doe hardop denkend voor hoe je verbanden legt tussen de woorden, zinnen, de kopjes en de titel van de tekst. Laat zien en horen hoe je jouw voorspelling waar nodig tijdens het lezen bijstelt.

#### BESPREKING VAN DE TEKST

🕒 10 min

- 1 Bespreek samen de opdrachten. Leg hierbij het accent op het met elkaar nadenken over de tekst en zie de opdrachten hierbij als middel. Hanteer bij het bespreken het interactieve kaatsmodel (zie algemene handleiding, blz. xx), waarbij alle kinderen steeds uitgedaagd worden om na te denken over de tekst en te reageren op elkaar.
- 2 Hier tref je enkele suggesties voor mogelijke antwoorden. Er zijn vaak meerdere antwoorden mogelijk dus nodig ook kinderen uit die op een andere manier naar de tekst hebben gekeken. Het doel van de bespreking is om te leren van elkaar bij het (leren) begrijpen van een tekst. Niet om controleren van de gemaakte opdrachten.
- **Opdracht 1:** Bespreek de woorden. Denk bij een sprookje aan woorden als: hond met stamboom, kasteel in Frankrijk, trouwen, dubbele achternaam. Bij woorden die er niet bij passen denk je aan de woorden: na twee jaar scheiden, eigen omgangsregeling en rechtszaak.
  - **Opdracht 2:** Wijs de eerste zin of het eerste woord in de tekst aan, waaruit blijkt dat het huwelijk van Margarita geen sprookjeshuwelijk was: Dat klinkt als een sprookje, maar het waargebeurde verhaal .... Sommige kinderen zullen misschien de zin 'Het huwelijk was bepaald geen sprookje' als antwoord geven. Kijk samen opnieuw naar de tekst en concludeer dat je als lezer al eerder een aanwijzing krijgt dat het geen sprookjeshuwelijk was. Zie de hierboven aangegeven zin met de onderstreepte woorden.
  - **Opdracht 3:** In de tekst staat bij *Wat vond Paco?* Paco, was als een kind voor de prinses en haar man.
  - **Opdracht 4:** De rechter heeft gekeken naar wie de eigenaar was van de hond. Hij keek naar de stamboom, naar wie de hond betaald had en naar het briefje dat haar ex-man had geschreven. Hij had ook begrip voor Edwin.

#### AFSLUITING EN REFLECTIE

🕒 5 min

- 1 Kom terug op het lesdoel: Waarom zou de schrijver juist voor deze titel en deze kopjes hebben gekozen? [Bijvoorbeeld: de schrijver heeft de titel en de kopjes gekozen om de lezer nieuwsgierig te maken naar de inhoud van de tekst.]
- 2 Laat de kinderen nadenken over de vraag of er in de tekst iets gebeurd dat voorafgaand aan het lezen niet hadden verwacht. Laat de kinderen nog een keer naar de tekst kijken. Laat hen een stukje tekst aanwijzen waar ze hun voorspelling bijgesteld hebben. Nodig enkele kinderen uit om hierover te vertellen.
- 3 Vertel de kinderen dat ze in de volgende les een filmpje bekijken met de titel *Wat gebeurt er met je hond als je relatie stopt?* Vraag de kinderen om alvast te voorspellen wat er in dit filmpje te zien zal zijn.